

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1914.

— (Podeljen) je tajnemu svetniku in predsedniku višjega deželnega sodišča v Gradcu ekscelenci dr. Avgustu vitezu Pittreichu veliki križec Franc Jožefovega reda.

— (Osebne vesti.) Podeljen je prvemu državnemu pravdniku Viktorju Verderberju v Mariboru red železne krone III. vrste; okrajnemu sodniku in sodnemu predstojniku Eduardu Picku v Senožečah značaj in naslov deželnosodnega svetnika in sodnega predstojnika. Imenovani so: okrajni komisar dr. Rudolf Andrejka pl. Livnograd za ministerijalnega podtajnika v notranjem ministrstvu; za avskultante pravni praktikantje: Josip Bavdek, dr. Rudolf Sajovic in Ferdinand Merala. Premeščen je: okrajni sodnik in sodni predstojnik v Šoštanju dr. Viktor Pavliček v Gornjigrad. — Umrli je okrajni sodnik in sodni predstojnik Josip Prevec v Logatcu.

— (Ustanovitev podružnice društva „Pravnik“ v Trstu.) Ob mnogobrojni udeležbi primorskih pravnikov vršil se je dne 21. decembra v mali čitalniški dvorani hotela „Balkan“ podružnični ustanovni občni zbor, katerega se je pod vodstvom društvenega odbornika, odvetnika dr. Antona Šviglja, udeležila tudi deputacija centralnega društva, sestoječa iz društvenega tajnika okrajnega sodnika dr. Mirka viteza Grassellija in odvetniških kandidatov dr. Friderika Babnika in dr. Josipa Tomšiča. Točno ob 11. uri otvoril je predsednik pripravljalnega odbora odvetniški kandidat dr. Egon Staré skupščino, pozdravil navzoče, osobito ljubljansko deputacijo, prečital došli brzojavki društvenega predsednika dr. Danila Majarona in podpredsednika dr. Otona Papeža in nato v daljšem govoru obrazložil pomen in smoter bodoče podružnice ter osobito poudarjal, kako živahno zanimanje da je vzbudila na Primorskem ideja podružnice, kar spričuje dejstvo, da je že do današnjega dne podpisanih 52 priglasnic za pristop k podružnici in sicer iz vseh strok pravniških poklicev in od pravnikov vseh treh v Trstu bivajočih jugoslovanskih narodnosti — Slovencev, Hrvatov in Srbov. Tem okolnostim bo morala tudi odgovarjati sestava podružniškega odbora. Nato se je oglasil k besedi imenom ljubljanske deputacije dr. Anton Švigelj in izročil skupšini pozdrave centralnega društva in posebno njenega predsednika dr. Majarona. Govornik je potem v duhovitem govoru današnje zborovanje primerjal prvemu naroku v civilno pravnem postopanju, navajajoč za ta slučaj neupravičenost ugovorov litipendence, rei judicatae, nedopustnosti pravne poti in nepristojnosti za ustanovitev podružnice. Govornik se je nadalje spominjal društvenega propagatorja, bivšega predsednika tržaškega nadsodišča, ekscelence pl. Gertscherja, ki je oficijalno naročbo na društveno glasilo „Slovenski Pravnik“ zaukazal vsem podrejenim sodiščem in pa delovanje Lamurskega, to je dvornega svetnika Ternovca, ter končal ob

živahnem odobravanju svoj govor na tržaške juriste do znanstvenega delovanja in s tem udejstvovanja naših narodnih idealov — ustanovitev univerze in višjega deželnega sodišča za slovenske, oziroma jugoslovanske pokrajine. Imenom Hrvatov oglasil se je k besedi dr. Jedlovsky, ki je v temperamentnem govoru slavil v ustanovitvi podružnice izraženo edinstvo med Hrvati, Srbi in Slovenci. Predsednik pripravljalnega odbora, dr. Staré, odredil je nato volitev predsednika. Dr. Olip predlaga seniorja tržaških slovanskih odvetnikov g. dr. Mateja Pretnerja in se ta enoglasno per acclamationem in ob živahnem ploskanju in odobravanju vseh udeležencev izvoli. Dr. Pretner sprejme izvolitev, prevzame predsedstvo ter poudarja v daljšem govoru znanstveni in socialni pomen bodoče podružnice, bodreč naraščaj na intenzivno sodelovanje. Nato odredi predsednik volitev odbora, sestoječega glasom pravil iz sedmih članov, dveh namestnikov in treh nadzornikov. Na predlog dr. Olipa se per acclamationem izvolijo sodni svetnik dr. Primožič (podpredsednik), dr. Boštjančič (prvi tajnik), dr. Sušanj (drugi tajnik), dr. Egon Stare (blagajnik), dr. Volčič (knjižničar), namestniški tajnik dr. Karlavaris, dr. Giaconi in odvetnik dr. Tomašič (odborniki, oziroma namestniki) in deželni sodni svetnik dr. Dougan, odvetnika dr. Slavik in dr. Šavnik (nadzorniki). Zelo živahna debata, v katero je poseglo deset govornikov, razvila se je radi ustanovitve članarine. Sprejel se je slednjič sklep, s katerim se članarina določa načelno z letnimi 15 kronami, obenem pa sprejela resolucija, da društveni odbor sedaj ob slučaja do slučaja dogovorno s centralnim odborom glede mlajših družtenikov izposluje tudi primerne popuste pri članarini ter prihodnjemu občnemu zboru stavi v tem oziru konkretne predloge. V sklepnem govoru se je zahvalil predsednik dr. Matej Pretner pripravljalnemu odboru in njenemu načelniku dr. Egon Staretu za njegovo plodonosno delovanje ter pozval navzoče, med katerimi smo opazili tudi državnega poslanca dr. Otokarja Rybaža in več višjih funkcionarjev tržaških uradov, da se udeleže popoldanskega izleta v Miramar, ki se priredi na čast ljubljanski deputaciji. Izlet se je popoldne ob krasnem vremenu na slovenskem parniku „Voloska“ tudi v resnici vršil in se je tega izleta udeležilo kakih dvajset pravnikov s svojimi damami.

— (O reformi hrvaškega civilnega pravnega postopanja)
piše Ladislav Polić v decembrski številki „Mjesečnika“:

Pravničko je društvo postavilo sebi zadatak, da svojski unaprijedi, koliko je do njega, željkovanu reformu građanskoga parničkog postupnika. Zato je ono odabralo ovo pitanje jednim od temata idućega pravnčkoga sastanka, zato je podarilo svojim članovima posebne otiske izvjestiteljeva nacrtu osnove zakona o sudskom postupku u građanskim pravnim sporovima.

Kako će pak pomenuti izvjestiteljev nacrt osnove bez sumnje pobuditi opću pažnju i domaćih i spoljašnjih pravnika teoretičara i praktičara, te će o njem u raznim stručnim listovima izići dosta većih ili manjih ocjena ili barem referata, koji bi i našim zanimanim krugovima mogli u velike poslužiti; stoga je uredništvo „Mjesečnika“ odlučilo zasnovati u listu kao neku naučnu cetralu, u kojoj bi se prikupljalo i u većim ili manjim — već prema vrijednosti — referatima priobćivalo, što god bude objelodanjeno o tom nacrtu. Poradi toga slobodno je ovo uredništvo upraviti najtopliji apel na sve članove našega društva, da po-

mognu ovoj namisli do oživotvorenja. Podjedno se umoljavaju i pojedinci i korporacije, koji bi izradili svoja mnijenja o namjeravanoj reformi, da ih izvole u prijepisu priobćiti ovome uredništvu.

Uvodoma navedenemu pozivu smo se Slovenci že dosedaj častno odzvali; „Slov. Pravnik“ prinaša v zadnji številki že tretjo razpravo izpod peresa našega slovitega procesualista Kavčnika. Pričakujemo, da mu slede še drugi; zlasti bi bilo želeti, da se oglase tudi naši odvetniki s svojo kritiko in svojimi nasveti glede nameravane reforme. Kdor želi izdatek zgoraj navedenega odtiska „izvestiteljeva nacrta osnove zakona o sudskom postopku u građanskom pravnim sporovima“, naj se obrne na naše uredništvo, se mu označena priloga „Mjesečnikovo“ radevolje preskrbi.

— (Kaznilnica za mladostnike na Nemškem). Amerika je dala novih idej za izvršitev kazni mladostnikov. Osobito sloveča „Elmira“ je silno pospešila preosnovo kazenske izvršitve na mladostnikih v starem delu sveta. Nemški učenjak prof. dr. Freudenthal se je na potovanju leta 1905 po Ameriki navzel ameriškega duha in je, prišedši v domovino, napisal spomenico o ustanovitvi kaznilnice za mladostnike. (Izšla je v Aschaffenburgovem časopisu „Monatsschrift für Kriminal-Psychologie und Strafrechtsreform“, letn. IX.) Njegovi inicijativi gre zahvala za ustanovitev prvega sodišča za mladostnike, njegovi nasveti so dali povod k napravi posebne kaznilnice za mladostnike. Te kaznilnice naj temelje na ideji prave vzgoje, t. j. razvoja telesa, duha, značaja in poklica. Freudenthal je zahteval popolno ločitev mladostnih od odraslih kaznjencev; mladostnim kaznilnicam naj se odkažejo za vzgojo sposobni mladostniki, ako jim kazen tako dolgo trpi, da se more uresničiti vzgojni namen, — po mnenju Freudenthalovem najmanj eno leto. Vzgojna sredstva naj bodo skupine enakovrstnih kaznjencev, vzbuditev popolnega zaupanja med vodstvom in kaznjenci, verske vaje, telovadba, vojaške vaje, kopanje, i. sl. — ob dobri hrani in podučevanju, osobito o državnem življenju. — Prusko ministstvo se je okoristilo z nazori Freudenthalovimi in ustvarilo v Wittlich a. d. Mosel dne 1. avgusta 1912 prvo nemško kaznilnico za mladostnike na podlagi progresivnega sistema. Razredi so trije, vsprejemajo se pa kaznjenci od 12 do 21 let stari. V tretjem razredu so kaznjenci v poedinskem zaporu 4 mesece, ki se pa utegnejo skrajšati, ako se kaznjenec obnese. Potem pride kaznjenec v drugi razred; tu velja poedinski zapor pa delo v skupnih delavnicah; neke olajšave se dado že v tem razredu. V prvem razredu je boljša celica, ob nedeljah so predavanja, igre, kaznjenci imajo boljše obleko, dobe večje delavne premije pa boljše hrano. Le kaznjenci prvega razreda se smejo pred koncem zapora pogojno izpustiti na prostost. Šolski pouk je temeljit, podučuje se po 4 stopnjah. Za priučenje poklica pomorejo mojstri raznih rokodelstev. Prav posebno se neguje kmetijstvo in vrtnarstvo, oboje na zemljišču, spadajočem h kaznilnici. — Vsi kaznjenci eksercirajo vsak dan po eno uro. Za občevarje med kaznjenci in kaznilničnim ravnateljem je napravljena posebna listovna omarica, dostopna le ravnatelju. On jih obiskuje, njemu se lahko kaznjenci zaupajo. V prvem polletu je bilo v kaznilnici 140 mladostnikov, ali le ena sama disciplinarna kazen je bila izrečena. — Vsekakor vspeh, ki da misliti in sili, da se zasleduje nadaljni razvoj tega vprašanja.

Dr. M. D.